

บทที่ 5

สรุปและเสนอแนะ

5.1 สรุป

ปัจจุบันภาวะเศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจในประเทศมีความไม่แน่นอน ส่งผลกระทบต่อราคาสินค้าในหลายประเทศ รวมทั้งสินค้าทางด้านเกษตรที่ได้รับผลกระทบไม่น้อยไปกว่าสินค้าประเภทอื่น ซึ่งประชากรส่วนใหญ่ของประเทศประกอบอาชีพเกษตรกร โดยในแต่ละภูมิภาคของประเทศมีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญแตกต่างกันออกไป โดยเฉพาะภาคใต้ที่เป็นแหล่งทรัพยากรอุดมสมบูรณ์มากที่สุดในประเทศ มีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญที่ได้หล่อเลี้ยงประชากรทางภาคใต้มาอย่างยาวนานคือยางพาราและปาล์มน้ำมัน ปัจจุบันราคาของพืชทั้งสองมีความผันผวนเป็นอย่างมาก ซึ่งมีความไม่แน่นอนในผลตอบแทนของพืชทั้งสอง จึงเป็นที่น่าสนใจว่า พืชใดจะให้ผลตอบแทนสูงกว่ากันภายใต้สถานการณ์ที่เป็นอยู่ การศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนในการปลูกพืชยางพาราและปาล์มน้ำมันในครั้งนี้ได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ทางการเงิน โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิเป็นฐานของการประมาณการกระแสรายรับ รายจ่าย ของโครงการลงทุนปลูกพืชทั้งสองตลอดอายุโครงการ ซึ่งผลของการศึกษาวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้

5.1.1 สถานการณ์ยางพาราและปาล์มน้ำมัน

ในปี พ.ศ. 2552 เนื้อที่ปลูกยางพาราของโลกมีทั้งสิ้น 103.53 ล้านไร่ และได้ผลผลิตของโลกอยู่ที่ 9.59 ล้านตัน ประเทศที่ส่งออกยางพาราสำคัญที่สุดของโลกคือ ไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย และเวียดนาม ประเทศที่มีการส่งออกมากเป็นอันดับ 1-3 ได้แก่ ไทย อินโดนีเซียและมาเลเซีย ตามลำดับ ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. 2548-2552) ผลผลิต ปริมาณการใช้ การส่งออก การนำเข้า และการเก็บสต็อกของโลกเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 1.67, 1.44, -1.16, -0.05 และ -14.90 ต่อปีตามลำดับ

สำหรับประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2552 เนื้อที่ปลูกยางพาราของประเทศมีทั้งสิ้น 17.41 ล้านไร่ ให้ผลผลิต 3.12 ล้านตัน ส่งออก 2.70 ล้านตัน ใช้ภายในประเทศ 0.37 ล้านตัน ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาเนื้อที่ปลูกเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 6.66 ต่อปี เป็นผลมาจากนโยบายของรัฐที่สนับสนุนให้เกษตรกรปลูกยางพาราเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุกภูมิภาคของประเทศ จากการเพิ่มขึ้นของเนื้อที่เพาะปลูกส่งผลให้ผลผลิตที่เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 1.21 ต่อปี ส่วนปริมาณการใช้ภายในประเทศปี 2552 แม้จะมีอัตราลดลงจากปี พ.ศ. 2551 ร้อยละ 7.01 แต่ก็ยังคงอัตราเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.24 ต่อปี ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากภาวะวิกฤตทางการเงินที่เกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกา ซึ่งส่งผลให้การส่งออกยางพาราของไทยลดลงเฉลี่ยร้อยละ 0.36 ต่อปี

ราคายางพาราในตลาดโลก ในช่วงปี พ.ศ. 2548-2552 โดยเฉพาะยางแผ่นรมควันชั้น 3 ที่ตลาดซื้อขายล่วงหน้าสิงคโปร์มีอัตราเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.95 ต่อปี โดยเพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 60.02 บาท ในปี พ.ศ. 2548 เป็นกิโลกรัมละ 63.86 บาท ในปี พ.ศ. 2552 การเพิ่มขึ้นของราคายางในตลาดโลกเกิดจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจของโลก โดยเฉพาะประเทศญี่ปุ่น และจีน นำเข้ายางพาราเพิ่มขึ้น ส่วนราคายางแผ่นดิบมีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะยางแผ่นดิบคุณภาพ 3 ที่ตลาดกลางหาดใหญ่มีราคาเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 2.08 ต่อปี จากกิโลกรัมละ 55.59 บาท ในปี พ.ศ. 2548 เป็นกิโลกรัมละ 58.53 บาท ในปี พ.ศ. 2552

ส่วนสถานการณ์ของปาล์มน้ำมัน ในช่วงปี พ.ศ. 2548-2552 นั้นผลผลิตน้ำมันปาล์มของโลกเพิ่มขึ้น ในอัตราร้อยละ 6.16 ต่อปี ในปี พ.ศ. 2552 ประเทศอินโดนีเซียมีผลผลิตมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 45.80 ของผลผลิตน้ำมันปาล์มโลก และมาเลเซียมีผลผลิตเป็นอันดับสองคิดเป็นร้อยละ 41.10 ของผลผลิตน้ำมันปาล์มโลก โดยทั้งสองประเทศมีผลผลิตรวมกันคิดเป็นร้อยละ 86.90 ของผลผลิตน้ำมันปาล์มโลก สำหรับประเทศไทยมีผลผลิตในปี 2552 คิดเป็นร้อยละ 2.82 ของผลผลิตน้ำมันปาล์มโลก

การส่งออก ความต้องการใช้ และสต็อกคงเหลือของน้ำมันปาล์ม ในช่วงปี 2548-2552 มีอัตราเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.42, 6.38 และ 5.69 ต่อปี ตามลำดับ ซึ่งประเทศที่ส่งออกมาที่สุดคือ มาเลเซีย และอินโดนีเซีย และประเทศที่มีการบริโภคมากที่สุดคือประเทศจีน และอินเดีย ส่วนประเทศมาเลเซียเป็นประเทศที่มีการสต็อกคงเหลือมากที่สุด สำหรับประเทศไทยการส่งออกน้ำมันปาล์มมีอัตราลดลง เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายให้ชะลอการส่งออกเพื่อนำไปเพิ่มการผลิตไบโอดีเซล ในขณะที่การบริโภคในประเทศก็เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.73 ต่อปี

ราคาน้ำมันปาล์มดิบในตลาดโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะตลาดมาเลเซียในปี 2548 ราคาน้ำมันปาล์มดิบเฉลี่ยกิโลกรัมละ 15.17 บาท เพิ่มขึ้นเป็นกิโลกรัมละ 22.72 บาท ในปี 2552 หรือเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 10.64 ต่อปี ส่วนราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ในประเทศในปี 2548 เฉลี่ยกิโลกรัมละ 22.02 บาท เพิ่มขึ้นเป็นกิโลกรัมละ 30.85 บาท โดยมีอัตราเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 8.80 ต่อปี เมื่อเปรียบเทียบสถานการณ์อย่างพารากับปาล์มน้ำมันในประเทศไทย ปี 2552 พบว่าการผลิตอย่างพารามีกำไรเฉลี่ยที่ดีกว่าปาล์มน้ำมัน แต่อย่างพารามีต้นทุนที่สูงกว่าปาล์มน้ำมัน

5.1.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการลงทุนปลูกยางพาราและปาล์มน้ำมัน

ผลจากการวิเคราะห์ทางการเงินเปรียบเทียบการลงทุนปลูกยางพาราและปาล์มน้ำมัน ต่อหนึ่งไร่ พบว่าความแตกต่างใน 2 กรณี คือ

1. กรณีสวนยางพาราขนาดใหญ่กับสวนปาล์มน้ำมัน

การวิเคราะห์ พบว่า ทั้งยางพาราและปาล์มน้ำมันต่างก็ให้ผลตอบแทนทางการเงินที่คุ้มต่อการลงทุน แต่การผลิตปาล์มน้ำมันจะได้ผลผลิตที่เร็วกว่ายางพารา โดยปาล์มน้ำมันให้ผลตอบแทนในระยะเวลาที่เร็วกว่า ต่อมาเมื่อยางพาราเริ่มให้ผลผลิตปาล์มน้ำมันก็ยังให้ผลตอบแทนต่อไร่มากกว่ายางพารา เนื่องจากสวนยางพาราขนาดใหญ่ใช้แรงงานจ้างกรีดยาง และทำยางแผ่นซึ่งมีค่าใช้จ่ายสูง ถึงแม้ตอนสิ้นสุดโครงการยางพาราสามารถตัดต้นไม้ยางได้เป็นผลตอบแทนที่เพิ่มขึ้นก็ตาม แต่ผลตอบแทนของยางพาราก็ยังน้อยกว่าของปาล์มน้ำมัน โดยมีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) ของการลงทุนเท่ากับ 68,537.29 บาทต่อไร่ ซึ่งน้อยกว่าค่า NPV ของการลงทุนปลูกปาล์มน้ำมันที่มีค่าเท่ากับ 105,878.05 บาทต่อไร่ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบ NPV ของทั้งสองทางเลือกแล้วแม้ว่าค่า NPV จะมากกว่าศูนย์หรือมีค่าเป็นบวก แต่ค่า NPV ของการปลูก

ยางพารามีค่าน้อยกว่าของปาล์มน้ำมัน ดังนั้น จากผลการวิเคราะห์ในกรณีนี้ยืนยันว่าปาล์มน้ำมันให้ผลตอบแทนต่อการลงทุนที่ดีกว่ายางพารา

2. กรณีสวนยางพาราขนาดเล็กกับสวนปาล์มน้ำมัน

ผลการวิเคราะห์ พบว่าการลงทุนปลูกปาล์มน้ำมันจะได้ผลตอบแทนที่ดีกว่ายางพารา โดยพิจารณาจากค่ามูลค่าปัจจุบันสุทธิของปาล์มน้ำมันซึ่งเท่ากับ 105,018.37 บาทต่อไร่ เทียบกับ 68,829.57 บาทต่อไร่ ของการผลิตยางพารากรณีที่ต้องใช้แรงงานกรีด เก็บ และทำยางแผ่น แต่ถ้าเกษตรกรใช้แรงงานในครัวเรือนกรีด เก็บ และทำยางแผ่นเองจะทำให้กระแสเงินสดไหลออกลดลง และได้ค่ามูลค่าปัจจุบันสุทธิเพิ่มเป็น 121,976.76 บาทต่อไร่ ซึ่งสูงกว่าปาล์มน้ำมัน ดังนั้น กรณีสวนยางพาราขนาดเล็ก ถ้าเกษตรกรใช้แรงงานในครัวเรือนกรีด เก็บ และทำยางแผ่นเองก็จะให้ผลตอบแทนดีกว่าปาล์มน้ำมัน

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 จากการวิเคราะห์พบว่า การลงทุนปลูกยางพาราในกรณีสวนยางพาราขนาดใหญ่มีต้นทุนที่สูงกว่าการลงทุนปลูกปาล์มน้ำมัน เนื่องจากต้องจ้างแรงงานในการกรีด เก็บ และทำยางแผ่น ซึ่งมีค่าใช้จ่ายสูงและส่งผลให้ต้นทุนในการปลูกยางพาราสูง และได้ผลตอบแทนต่อไร่ต่ำเมื่อเทียบกับปาล์มน้ำมัน ดังนั้น ถ้าเกษตรกรต้องตัดสินใจเลือกลงทุนระหว่างปลูกยางพารากับปาล์มน้ำมันแล้ว เกษตรกรควรจะเลือกปลูกปาล์มน้ำมัน

5.2.2 ในกรณีของเกษตรกรรายย่อยหรือสวนยางพาราขนาดเล็ก เกษตรกรควรใช้แรงงานในครัวเรือนทำการกรีด เก็บ และทำยางแผ่นเอง เพื่อให้ได้ผลตอบแทนต่อไร่ที่ดีกว่าการปลูกปาล์มน้ำมัน แต่ถ้าเกษตรกรมีแรงงานในครัวเรือนไม่เพียงพอและต้องจ้างแรงงานกรีด เก็บ และทำยางแผ่นควรเปลี่ยนจากปลูกยางพารามาเป็นปาล์มน้ำมัน เนื่องจากจะให้ผลตอบแทนที่สูงกว่า

5.2.3 จากการวิเคราะห์กระแสเงินสดจ่ายของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมัน พบว่า ต้นทุนของกล้าพันธุ์ปาล์มสูง เมื่อเปรียบเทียบกับกล้าพันธุ์ของยางพาราโดยคิดเป็นร้อยละ 0.06 ของต้นทุนการปลูก ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรได้รับการสนับสนุนการวิจัยต้นกล้าพันธุ์ปาล์มที่ให้ผลผลิตสูงและมีราคาถูกลง ก็จะช่วยกระตุ้นให้เกษตรกรหันมาปลูกปาล์มน้ำมันมากขึ้น เนื่องจากจะสามารถลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตได้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

5.2.2 ข้อเสนอแนะการศึกษาครั้งต่อไป

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์รายรับและรายจ่ายต่อหน่วยของกิจกรรมการผลิต ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ไม่รู้ค่าเสื่อมของอุปกรณ์การเกษตร และผลกระทบที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่แท้จริงได้ การศึกษาในโอกาสต่อไปควรจะใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลโดยละเอียด โดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติของเกษตรกรในการลดต้นทุนการผลิต ยางพาราและปาล์มน้ำมันว่าวิธีใดจะมีประสิทธิผลมากที่สุด